

**PROBLÉMY SPOJENÉ S IMPLEMENTÁCIOU
PROJEKTOV ZAMERANÝCH NA PRIESKUM,
MONITORING A SANÁCIU
ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ NA
SLOVENSKU**

RNDr. Vlasta Jánová, PhD.

MŽP SR

Aktivity MŽP SR

- ❖ **Systematická identifikácia EZ (2006 – 2008)**
- ❖ **Informačný systém EZ (2008)**
- ❖ **Regionálne štúdie dopadov EZ na ŽP (2009-2010)**
- ❖ **Novela geologického zákona (2009, 2013)**
- ❖ **Schválenie vykonávacej vyhlášky (2010)**
- ❖ **Atlas sanačných metód (2011)**
- ❖ **Štátny program sanácie EZ SR (2010)**
- ❖ **Zákon o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (2011)**
- ❖ **Metodický pokyn pre analýzu rizika znečisteného územia (2012)**
- ❖ **Operačný program Životné prostredie 2007-2013**
- ❖ **Príprava nového programového obdobia na roky 2014-2020**

Zmeny v legislatíve

- ❖ **Novela geologického zákona (2009, 2013)**
- ❖ **Schválenie vykonávacej vyhlášky (2010)**
- ❖ **Zákon č. 409/2011 Z.z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (2011)**
- ❖ **Metodický pokyn pre analýzu rizika znečisteného územia (2012)**

Novela geologického zákona

- ❖ zákon 569/2007 Z.z. o geologických prácach
- ❖ novelizovaný cez vodný zákon
- ❖ účinný od 1.11. 2009

Novela geologického zákona

§ 3 Vymedzenie niektorých pojmov

- environmentálna zát'až
- pravdepodobná environmentálna zát'až
- geologický prieskum životného prostredia
- sanácia environmentálnej zát'aže
- sanácia geologického prostredia
- odborný geologický dohľad

§ 16 Vyhodnocovanie geologickej úlohy

- záverečná správa musí obsahovať analýzu rizika

Čo je EZ ?

- **environmentálna zát'až** je znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody
- **pravdepodobná environmentálna zát'až** je stav územia, kde sa dôvodne predpokladá prítomnosť environmentálnej zát'aže

Geologický prieskum životného prostredia

geologický prieskum životného prostredia je prieskum, ktorým sa zisťujú a overujú

1. geologické činitele ovplyvňujúce toto prostredie vrátane zisťovania znečistenia spôsobeného činnosťou človeka v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde a navrhujú sa sanačné opatrenia alebo

2. pravdepodobné environmentálne záťaže alebo environmentálne záťaže, vyhodnocujú sa súčasné a potenciálne riziká environmentálnej záťaže s ohľadom na súčasné a budúce využitie územia a navrhujú sa sanačné opatrenia, alebo

3. geologické podmienky na zriadenie a prevádzku úložísk rádioaktívnych odpadov a iných odpadov v podzemných priestoroch,

Sanácia

- ❖ **sanácia geologického prostredia** sú práce vykonávané v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde, ktoré zahŕňajú špeciálne technologické postupy zamerané na odstránenie, zníženie alebo izoláciu vplyvov ľudskej činnosti a geodynamických javov na životné prostredie,
- ❖ **sanácia environmentálnej záťaže** sú práce vykonávané v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde, ktorých cieľom je odstrániť, znížiť alebo obmedziť kontamináciu na úroveň akceptovateľného rizika s ohľadom na súčasné a budúce využitie územia,

Odborný geologický dohľad

- ❖ **Odborný geologický dohľad** je kontrola vykonávania geologických prác (sanácie geologického prostredia a sanácie environmentálnej zát'aže) nezávislou fyzickou osobou - podnikateľom alebo právnickou osobou, ktorá má geologické oprávnenie na vykonávanie týchto geologických prác.

OPERAČNÝ PROGRAM ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- **Operačný cieľ 4.4. Riešenie problematiky environmentálnych zát'aží vrátane ich odstraňovania, v rámci ktorého boli zadefinované nasledujúce oprávnené aktivity:**
  - **monitorovanie a prieskum environmentálnych zát'aží a spracovanie rizikových analýz,**
  - **sanácia najrizikovejších environmentálnych zát'aží,**
  - **dobudovanie informačného systému environmentálnych zát'aží.**

Podporené projekty

- Regionálne štúdie dopadov environmentálnych zát'aží na životné prostredie pre vybrané kraje (SAŽP),
- Atlas sanačných metód environmentálnych zát'aží (ŠGÚDŠ),
- Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych zát'aží v SR (SAŽP),
- Dobudovanie Informačného systému environmentálnych zát'aží (SAŽP),
- Prieskum environmentálnych zát'aží na vybraných lokalitách Slovenskej republiky (MŽP SR),
- Monitoring environmentálnych zát'aží na vybraných lokalitách Slovenskej republiky (ŠGÚDŠ),
- Sanácia environmentálnej zát'aže v kameňolome Srdce (MŽP SR),
- Sanácia environmentálnych zát'aží na vybraných lokalitách Trenčianskeho kraja (MŽP SR),
- Sanácia environmentálnych zát'aží na vybraných lokalitách Trnavského kraja (MŽP SR),

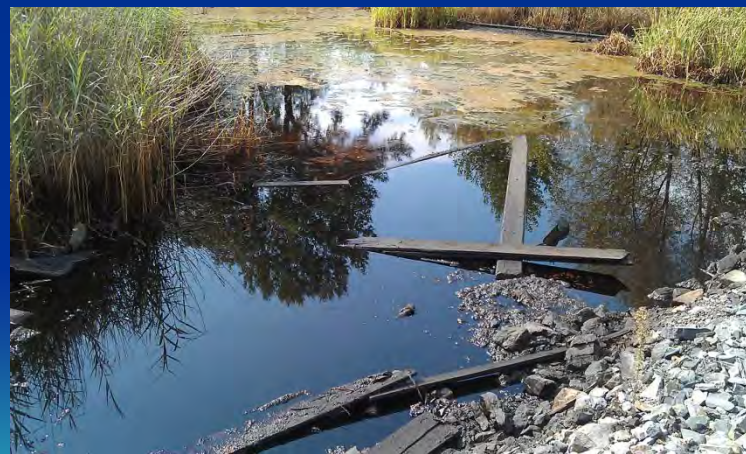
Podporené projekty

- Sanácia environmentálnych zát'azí na vybraných lokalitách Banskobystrického kraja (MŽP SR),
- Sanácia environmentálnych zát'azí na vybraných lokalitách Nitrianskeho kraja (MŽP SR),
- Sanácia environmentálnych zát'azí na vybraných lokalitách Prešovského a Košického kraja (MŽP SR),
- Sanácia environmentálnej zát'aže po Sovietskej armáde – Sliach Letisko Juh (MO SR),
- Sanácia environmentálnej zát'aže po Sovietskej armáde – Lešť – garážové dvory (MO SR),
- Sanácia environmentálnej zát'aže po Sovietskej armáde – Lešť – hlavný tábor (MO SR),
- Sanácia environmentálnej zát'aže po Sovietskej armáde – Nemšová (MO SR),
- Sanácia environmentálnej zát'aže po Sovietskej armáde – Rimavská Sobota (MO SR),
- Sanácia environmentálnej zát'aže po Sovietskej armáde – Ivachnová (MO SR).

Projekty v procese schvaľovania

- Pravdepodobné environmentálne zát'aže – prieskum na vybraných lokalitách Slovenskej republiky,
- Integrácia verejnosti do riešenia environmentálnych zát'aži (2014 - 2015).

Niektoré problémy spojené s implementáciou projektov

- Vstup na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie (§ 29),
- Ochrana geologických diel a geologických objektov (§ 30),
- Zabezpečenie, údržba a likvidácia geologických diel a geologických objektov (§ 31),
- Náhrada škody a náhrada za obmedzenie výkonu vlastníckeho práva (§ 32)
- Vyhodnocovanie geologickej úlohy (§ 16),
- Posudzovanie a schvaľovanie záverečných správ (§ 18),
- Odovzdávanie a sprístupňovanie záverečných správ (§ 19).

Vstup na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie (§ 29)

(1) Zhotoviteľ geologických prác a ním poverené osoby sú oprávnení na účel vykonávania geologických prác vo verejnom záujme vstupovať na cudzie nehnuteľnosti, zriaďovať na nich pracoviská, prístupovú cestu a prívod vody a energie, vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a odstraňovať porasty.

(2) Činnosti podľa odseku 1 možno vykonávať len v nevyhnutnom rozsahu, na nevyhnutne potrebný čas a za primeranú náhradu.

(3) Zhotoviteľ geologických prác je **povinný dohodnúť s vlastníkom nehnuteľnosti** rozsah, spôsob vykonávania a dobu trvania geologických prác a oznámiť vlastníkovi nehnuteľnosti začatie vykonávania geologických prác písomne najmenej **15 dní vopred**.

(4) Ak vlastník nehnuteľnosti nesúhlasí s rozsahom, spôsobom a s dobou trvania výkonu oprávnenia podľa odseku 3 a nedôjde o tom k dohode, rozhodne na návrh zhotoviteľa geologických prác ministerstvo.

Vstup na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie

(5) Užívať cudzie nehnuteľnosti na vykonávanie geologických prác, pri ktorých vznikajú geologické diela alebo geologické objekty, môže zhotoviteľ geologických prác **podľa dohody s vlastníkom nehnuteľnosti**. Ak nedôjde k dohode, rozhodne o tom na návrh zhotoviteľa geologických prác ministerstvo.

(6) Zhotoviteľ geologických prác je povinný dbať na to, aby sa čo najmenej zasahovalo do práv a právom chránených záujmov **vlastníka nehnuteľnosti** a aby nevznikli škody, ktorým možno zabrániť.

(7) Za užívanie nehnuteľností patrí **vlastníkovi** od zhotoviteľa geologických prác primeraná náhrada. Ak nedôjde k dohode o primeranej náhrade, rozhodne o nej súd.

(8) Zhotoviteľ geologických prác je povinný zaslať oznámenie o skončení geologických prác **vlastníkom dotknutých nehnuteľností** najneskôr v deň skončenia činnosti.

Vstup na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie (nové ustanovenia)

(9) Lehota na vydanie rozhodnutia podľa odsekov 4 a 5 je šesť mesiacov od podania návrhu zhotoviteľom geologických prác. Ak je táto lehota z objektívnych dôvodov nepostačujúca, ministerstvo je oprávnené uvedenú lehotu predĺžiť o ďalších šesť mesiacov.

(10) Pri väčšom počte účastníkov konania ministerstvo oznámi začatie konania a rozhodnutie podľa odsekov 4 a 5 účastníkom konania verejnou vyhláškou v mieste obvyklom. Ministerstvo oznámi začatie správneho konania a rozhodnutie podľa odsekov 4 a 5 verejnou vyhláškou aj vtedy, ak mu účastníci konania alebo ich pobyt nie sú známi.

(11) Väčším počtom účastníkov konania sa na účely tohto zákona rozumie najmenej 50 osôb.

(12) Bez súhlasu vlastníka nehnuteľnosti a bez rozhodnutia ministerstva podľa odsekov 4 a 5 môže zhotoviteľ geologických prác obmedziť vlastnícke právo len pri naliehavom verejnom záujme, a to pri prevencii alebo pri likvidácii bezprostredne hroziacej živeľnej pohromy a pri prevencii a odstraňovaní havárií podľa osobitného predpisu, a to iba na nevyhnutne potrebný čas.

Prax

- nesúhlas vlastníka nehnuteľnosti – pri rozsiahlych lokalitách sú to desiatky vlastníkov,
- nesúhlas užívateľa nehnuteľností,
- nevysporiadané vlastnícke práva, keď niet toho, kto by mohol udeliť súhlas vstupu na pozemok,
- areál je opustený a vlastníkom je zahraničná spoločnosť, ktorej domovskú adresu nepoznáme,
- pasivita vlastníkov, keď nik na výzvu zhotoviteľa neodpovedá a pod.

meškanie projektu

Ochrana geologických diel a geologických objektov § 30

Vlastník nehnuteľnosti je povinný na svojej nehnuteľnosti strpieť vyznačenie a uchovávanie geologických diel a geologických objektov, ktoré určí ministerstvo, a zdržať sa všetkého, čo by mohlo tieto geologické diela a geologické objekty poškodiť, zničiť alebo urobiť nepoužiteľnými.

Zabezpečenie, údržba a likvidácia geologických diel a geologických objektov

(1) Objednávateľ geologických prác je povinný zaistiť zlikvidovanie geologických diel a geologických objektov, ak splnili svoj účel, boli vyhodnotené a objednávateľ nemá záujem využiť ich inak.

(4) Zabezpečením a udržiavaním geologických diel a geologických objektov sa musí:

a) zaistiť bezpečnosť povrchu,

b) zabezpečiť, aby sa nezmarilo alebo nest'ažilo využitie výsledkov geologickej úlohy, najmä využívanie zásob ložísk nerastov, vôd alebo podzemných priestorov a prírodných horninových štruktúr na podzemné uskladňovanie a ukladanie,

c) riešiť technická rekultivácia pozemkov dotknutých technickými prácami.

Zabezpečenie, údržba a likvidácia geologických diel a geologických objektov

- (5) Likvidáciou geologických diel a geologických objektov sa musí
- a) zaistiť bezpečnosť povrchu, a to aj z hľadiska možných neskorších účinkov týchto diel a objektov na povrch,
  - b) zamedziť trvalému narušeniu pôvodných HG pomerov, prepojeniu HG kolektorov, narušeniu plynových pomerov, voľnému vytekaniu podzemnej vody, uvoľňovaniu a transportu nebezpečných alebo nežiaducich látok z geologickej štruktúry, výronu plynu z geologického diela, prenikaniu povrchovej vody do podzemnej vody a podzemných priestorov,
  - c) riešiť konečnú úpravu odvalov, úložísk, skládok vrtného výplachu a vrtnej drviny vrátane uvedenia použitých pozemkov do predošlého stavu a ich rekultivácie,
  - d) zaistiť zneprístupnenie podzemných priestorov.

(6) Zabezpečenie, údržba a likvidácia geologických diel a geologických objektov je súčasťou projektu geologickej úlohy a za ich vykonanie zodpovedá objednávatel'.

(7) Údaj o zabezpečení, údržbe a likvidácii geologických diel a geologických objektov je súčasťou záverečnej správy.

Náhrada škody a náhrada za obmedzenie výkonu vlastníckeho práva (§ 32)

- 1) Na náhradu škody spôsobenej činnosťou podľa § 29 ods. 1, § 30 a 31 sa vzťahujú všeobecné predpisy o náhrade škody, ak tento zákon neustanovuje inak.
- (2) Zhotoviteľ geologických prác po skončení geologických prác podľa § 29 ods. 1 a § 31 je povinný v lehote dohodnutej s vlastníkom nehnuteľnosti **uviesť použitú nehnuteľnosť do predošlého stavu**, prípadne pozemky rekultivovať, pokiaľ sa nedohodnú inak.
- (3) Ak nie je možné alebo hospodársky účelné nahradiť spôsobenú škodu uvedením do predošlého stavu, vlastník nehnuteľnosti má **právo na náhradu škody v peniazoch**.
- (4) Ak nedôjde k dohode podľa odseku 2 alebo dôjde k sporu o náhrade škody podľa odseku 3, rozhodne súd.
- (5) Ak vlastník nehnuteľnosti je geologickými prácami alebo existenciou geologického diela alebo geologického objektu podľa § 29 ods. 1, § 30 a 31 v obvyklom užívaní nehnuteľnosti podstatne obmedzený, **má právo na primeranú jednorazovú náhradu**. Právo na jednorazovú náhradu treba uplatniť do jedného roku odo dňa doručenia oznámenia o skončení geologických prác u zhotoviteľa geologických prác alebo na ministerstve do jedného roku odo dňa doručenia rozhodnutia ministerstva o vyznačení a uchovávaní významných geologických diel a geologických objektov, inak právo zaniká. Spory o jednorazovú náhradu rozhoduje súd.

Vyhodnocovanie geologickej úlohy (§ 16)

- (1) Zhotoviteľ geologických prác je povinný vyhodnotiť geologickú úlohu v záverečnej správe **a po písomnom súhlase zástupcu**, ak bol ustanovený, odovzdať ju objednávateľovi.

- (6) Záverečná správa, pri ktorej riešení sa zistilo a overilo závažné znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, musí obsahovať ako samostatnú časť **analýzu rizika znečisteného územia**.

- (7) Osoba vykonávajúca odborný geologický dohľad vypracúva správy o priebehu vykonávania geologickej úlohy a po ukončení geologickej úlohy vypracúva správu o dosiahnutí cieľov geologickej úlohy, ktorú odovzdáva objednávateľovi.

Posudzovanie a schvaľovanie záverečných správ (§ 18)

- (1) Záverečnú správu geologickej úlohy financovanej zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných prostriedkov posudzuje a schvaľuje ministerstvo.
- (2) Záverečnú správu s výpočtom zásob výhradného ložiska, záverečnú správu s výpočtom množstiev vôd v hydrogeologickom celku, **záverečnú správu s analýzou rizika znečisteného územia**, záverečnú správu s výpočtom množstva geotermálnej energie a záverečnú správu s výpočtom objemu prírodných horninových štruktúr a podzemných priestorov na účely ukladania **posudzuje a schvaľuje ministerstvo bez ohľadu na zdroj financovania** do šiestich mesiacov od jej predloženia. Objednávateľ odovzdá záverečnú správu na schválenie ministerstvu do jedného mesiaca od jej prevzatia od zhotoviteľa geologických prác.
- (3) Záverečnú správu, okrem záverečných správ v odsekoch 1 a 2, **schvaľuje objednávatel' do troch mesiacov od jej prevzatia od zhotoviteľa geologických prác**. Prevzatie záverečnej správy od zhotoviteľa geologických prác potvrdí objednávatel' písomne.
- (5) Zhotoviteľ geologických prác, ktorý riešil geologickú úlohu a vyhodnotil ju v záverečnej správe, **zodpovedá** za kvalitu jej riešenia a úplnosť vyhodnotenia.
- (6) **Náklady spojené s posudzovaním záverečnej správy uhrádza objednávatel'.**

Odovzdávanie a sprístupňovanie záverečných správ § 19

- (1) **Objednávateľ** je povinný bezodplatne odovzdať záverečnú správu a inú geologickú dokumentáciu **Štátnemu geologickému ústavu Dionýza Štúra** v určenom rozsahu a v úprave na trvalé uchovanie a ďalšie využitie, a to do jedného mesiaca od jej schválenia alebo od jej prevzatia podľa § 18 ods. 2 a 3.
- (2) **Objednávateľ** pri odovzdaní záverečnej správy oznámi **Štátnemu geologickému ústavu Dionýza Štúra** podmienky na jej sprístupňovanie a poskytovanie informácií z nej vrátane požadovaných finančných úhrad; podmienky sú záväzné desať rokov od ich odovzdania **Štátnemu geologickému ústavu Dionýza Štúra**.

Ďakujem za pozornosť

vlasta.janova@enviro.gov.sk

02/57783114